

istaknuta cijena povezati sa prijemnim listom, odnosno zapisnikom o promjeni cijena.

- (3) Ako se na proizvodu nalazi bar code ili druga oznaka na osnovu koje se može istaknuta cijena povezati sa prijemnim listom ili rednim brojem zaduženja u trgovačkoj knjizi, trgovac nije dužan postupiti po odredbi stava (2) ovog člana".

Član 5.

U članu 11. stav (2) riječ "kolone 5" zamjenjuje se riječima: "zbira kolona 5 i 6".

Član 6.

- (1) U članu 15. stav (1) riječ "tekuću" zamjenjuje se riječju "poslovnu".
- (2) Iza stava (2) dodaju se novi st. (3) i (4) koji glase:
- "(3) Ako se trgovačka knjiga za trgovinu na veliko vodi elektronski zaključivanje se vrši štampanjem početne strane i krajnjeg salda, koji se ovjerava potpisom odgovornog lica i pečatom.
- (4) Trgovačka knjiga za trgovinu na veliko koja se vodi elektronski na kraju poslovne godine mora se osigurati na način da nije moguća izmjena strana ili dijelova evidencije i da se može u svakom trenutku štampati."

Član 7.

U članu 18. stav (1) tačka d), iza podtačke 3) dodaje se nova podtačka 4) koja glasi:

- "4) Evidentiranje krala, rastura, kvara i loma u skladu sa propisanim Normativima i aktima trgovca, otpisa zaliha zbog isteka roka upotrebe i neškodljivog uništenja pod nadzorom inspeksijskih organa, manjka utvrđenog na zalihama na teret trgovca, manjka utvrđenog na zalihama nastalog zbog krađe, evidentiranje popusta u maloprodaji i korištenje vlastite robe iz prodajnog objekta za vanposlovne svrhe trgovca (reprezentacija, donacija i dr.), vrši se storno knjiženjem u koloni 4."

U tački e), podtačka 1) mijenja se i glasi:

- "1) U kolonu 5 upisuje se i maloprodajna vrijednost manjka utvrđenog na zalihama na teret odgovornog lica trgovca, a na osnovu odgovarajuće isprave."

Član 8.

- (1) U članu 22. stav (1) riječ "tekuću" zamjenjuje se riječju "poslovnu".
- (2) Iza stava (2) dodaju se novi st. (3) i (4) koji glase:
- "(3) Ako se trgovačka knjiga za trgovinu na malo vodi elektronski zaključivanje se vrši štampanjem početne strane i krajnjeg salda, koji se ovjerava potpisom odgovornog lica i pečatom.
- (4) Trgovačka knjiga za trgovinu na malo koja se vodi elektronski na kraju poslovne godine mora se osigurati na način da nije moguća izmjena strana ili dijelova evidencije i da se može u svakom trenutku štampati."

Član 9.

U članu 24. stav (3) mijenja se i glasi:

- "(3) Trgovac koji pruža usluge tržnice na malo (pijaca) dužan je voditi posebnu evidenciju o zaključenim ugovorima o zakupu iz člana 39a. tačka e) Zakona o unutrašnjoj trgovini."

Član 10.

- (1) U članu 26. stav (1) riječ "tekuću" zamjenjuje se riječju "poslovnu".
- (2) Iza stava (2) dodaju se novi st. (3) i (4) koji glase:
- "(3) Ako se trgovačka knjiga za trgovačke usluge vodi elektronski zaključivanje se vrši štampanjem početne strane

i krajnjeg salda, koji se ovjerava potpisom odgovornog lica i pečatom.

- (4) Trgovačka knjiga za trgovačke usluge koja se vodi elektronski na kraju poslovne godine mora se osigurati na način da nije moguća izmjena strana ili dijelova evidencije i da se može u svakom trenutku štampati."

Član 11.

Član 27. mijenja se i glasi:

"Član 27.

Davalac trgovinskih usluga berze, franšizinga, uskladištenja, otpremanja i dopremanja robe (špedicije), vašara, sajma (usluge priređivanja sajмова i privrednih izložbi) koji u svom računovodstvu vodi ažurno sve podatke vezane za izvršenu trgovinsku uslugu propisane članom 24. ovog pravilnika, nije obavezan voditi trgovačku knjigu za trgovinske usluge ali je dužan u momentu inspeksijske kontrole inspektoru predočiti dokumente iz člana 24. stav (1) tač. c) i d) ovog pravilnika.

Član 12.

- (1) U članu 34. stav (1) riječ "tekuću" zamjenjuje se riječju "poslovnu".
- (2) Iza stava (2) dodaju se novi st. (3) i (4) koji glase:
- "(3) Ako se trgovačka knjiga prometa komisijom robom vodi elektronski zaključivanje se vrši štampanjem početne strane i krajnjeg salda, koji se ovjerava potpisom odgovornog lica i pečatom.
- (4) Trgovačka knjiga prometa komisijom robom koja se vodi elektronski na kraju poslovne godine mora se osigurati na način da nije moguća izmjena strana ili dijelova evidencije i da se može u svakom trenutku štampati."

Član 13.

U članu 36. riječi: "najmanje pet godina po isteku poslovne godine na koju se ta dokumentacija odnosi" zamjenjuju se riječima: "čuva se u skladu sa propisima o računovodstvu i drugim propisima koji reguliraju rok i način čuvanja ovakve vrste dokumenata."

Član 14.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a početak će se primjenjivati od 01.01.2018. godine.

Broj 01-02-1373/17
Decembra 2017. godine
Mostar

Ministar
Zlatan Vujanović, s. r.

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

1741

Temeljem članka 12. stavak 2. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03 i 4/10), federalna ministrica okoliša i turizma donosi

PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O MONITORINGU EMISIJE ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA U ZRAK

Članak 1.

U Pravilniku o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/14), u članku 3. iza točke 23) dodaje se nova točka 24) koja glasi:

- "24) "radni sati" predstavljaju vrijeme izraženo u satima tokom kojeg stacionarni izvor zagađivanja u cjelini ili jedan njegov dio radi i ispušta zagađujuće materije u zrak osim perioda uključivanja i isključivanja postrojenja."

Članak 2.

U članku 4. stavak (2) iza riječi ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/13) dodaju se riječi "sa pripadajućim izmjenama i dopunama".

Iza stavka (5) dodaje se novi stavak (6) koji glasi:

"(6) Svako mjerno mjesto koje se koristi za povremeno ili kontinuirano mjerenje emisije mora posjedovati izvješčaj o zadovoljavanju uslova propisanih BAS EN 15259 koji je izvršila laboratorija i koji je potrebno da čini sastavni dio izvješćaja o povremenim i kontinuiranim mjerenjima. Ovo izvješćaje je potrebno da sadrži zaključak prema BAS EN 15259 o uslovima i mjernim tačkama na kojima je potrebno vršiti mjerenje. Provjera zadovoljavanja BAS EN 15259 na mjernom mjestu se vrši jednom, ili ponovno nakon rekonstrukcije postrojenja, izmjene dimovodnih kanala ili dimnjaka ili nakon značajnije izmjene procesa nad kojim se vrši monitoring."

Članak 3.

U članku 6. u st. (6) i (7) iza riječi "ispravnosti" dodaju se riječi "i umjeravanja".

Iza stavka (9) dodaje se novi stavak (10) koji glasi:

"(10) Izuzetno od st. (6), (7) i (8) ukoliko mjerni opsezi referentnih metoda ne zadovoljavaju očekivane vrijednosti koncentracija, tada se za potrebe mjerenja, provjere ispravnosti i umjeravanja sistema kontinuiranog monitoringa mogu koristiti i druge metode u skladu sa st. (2) i (3) ovog članka."

Članak 4.

U članku 7. stavak (3) mijenja se i glasi:

"(3) U postupku vršenja inspekcijaskog nadzora, kako je definirano člankom 33. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", br.33/03 i 04/10), inspektor nadležan za poslove zaštite okoliša utvrđuje da li je plan mjerenja emisije pripremljen sukladno odredbama iz stavka 2. ovog članka, kao i da li mjerno mjesto na kojem je vršeno mjerenje posjeduje izvješćaje iz članka 4. stavak 6. ovog pravilnika. U slučaju da se utvrdi da operater nema izrađen plan mjerenja i izvješćaje o mjernom mjestu sukladno ovom stavku, inspektor nadležan za poslove zaštite okoliša je dužan naložiti ponovno mjerenje, kao i o tome obavijestiti nadležno ministarstvo, te Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH ukoliko je operater obaveznik plaćanja naknada."

Članak 5.

U članku 9. stavak (1) alineja 2. iza riječi ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/13) dodaju se riječi "sa pripadajućim izmjenama i dopunama".

Članak 6.

U članku 10. stavak 1. iza posljednje alineje dodaje se nova alineja koja glasi:

"- da je upisan u registar ispitnih laboratorija".

St. 2. i 3. se mijenjaju i glase:

"(2) Ukoliko u Bosni i Hercegovini nema akreditovanih ispitnih laboratorija za određene vrste zagađujućih materija ili nema akreditovanih laboratorija za određeni opseg mjerenja, provjeru emisija može vršiti i inostrana laboratorija, sa odgovarajućom akreditacijom izdatom od akreditacijskog tijela zemlje potpisnice evropskih i međunarodnih organizacija za akreditiranje, kao i iz zemlje sa kojom Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine ima potpisanu bilateralnu saradnju, a koja je upisana u registar ispitnih laboratorija.

(3) Ukoliko se utvrdi da ispitna laboratorija vrši mjerenje emisija u suprotnosti sa odredbama ovog pravilnika i odgovarajućih standarda, nadležna inspekcija i

zainteresirani subjekt će o tome obavijestiti akreditacijski tijelo u skladu sa Zakonom o akreditiranju BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/2001)".

Dodaju se novi st. 4. i 5. koji glase:

"(4) Federalno ministarstvo okoliša i turizma vodi registar ispitnih laboratorija.

(5) Upis u registar ispitnih laboratorija Federalno ministarstvo okoliša i turizma vrši na zahtjev ispitne laboratorije, a nakon uvida u dokaze o ispunjavanju uvjeta iz st. (1) i (2) ovog članka."

Članak 7.

U članku 15. stavak (1) riječi "kontrola mjernih uređaja i provjera točnosti dobijenih podataka" se briše i zamjenjuju sa riječima:

"koja uključuje i kontrolu mjernih uređaja, te provjeru točnosti dobijenih podataka."

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

"(4) U slučaju da se kontrolno mjerenje provodi u cilju provjere rezultata kontinuiranog monitoringa, ovo mjerenje je potrebno provesti u skladu sa BAS EN 14181, odnosno potrebno je provesti AST test kako je propisano pomenutim standardom."

Dosadašnji st. (4) i (5) postaju st. (5) i (6).

Članak 8.

U članku 18. stavak (1) mijenja se i glasi:

"(1) Kontinuirano mjerenje emisije organizuju obveznici za sljedeća postrojenja:

- postrojenja za sagorijevanje toplotne snage 100 MW_{th} i više (emisija SO₂, NO_x i čvrstih čestica);
- postrojenja za sagorijevanje toplotne snage 100 MW_{th} i više koja koriste gasovita goriva (emisija CO);
- postrojenja čiji maseni protok SO₂ prekoračuje 150 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok NO_x prekoračuje 30 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok CO prekoračuje 5 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok fluora i njegovih plinovitih anorganskih spojeva, izraženih kao fluorovodik HF, prekoračuje 0,3 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok plinovitih anorganskih spojeva, izraženih kao klorovodik HS, prekoračuje 1,5 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok klora prekoračuje 0,3 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok vodikovog sulfida prekoračuje 0,3 kg/h;
- postrojenja čiji maseni protok čvrstih čestica prekoračuje 3 kg/h, a za postrojenja čiji je maseni protok čvrstih čestica od 1-3 kg/h vrši se samo monitoring efikasnosti sistema za otprašivanje, kao i
- postrojenja za koja je okolinskom dozvolom utvrđena obaveza takvog načina praćenja emisije."

Članak 9.

U članku 22. na kraju stavka (3) dodaju se riječi: " U slučaju da se provodi umjeravanje u skladu sa QAL2, operator u toj godini nije dužan provesti proceduru AST.

Članak 10.

U članku 23. na kraju stavka (5) briše se točka, dodaje zarez i riječi "a ne kasnije od 30.03. tekuće godine za prethodnu godinu."

Članak 11.

U članku 30. stavak (1) iza riječi ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/13) " dodaju se riječi "sa pripadajućim izmjenama i dopunama".

Stavak (6) mijenja se i glasi:

"(6) Validovane satne srednje vrijednosti se određuju tako da se od izmjerenih važećih srednjih satnih vrijednosti oduzme vrijednost 95%-intervala pouzdanosti prema izrazu:

$$V = N - (N \times P_{GVE}), \text{ ako je } N < GVE$$

$$V = N - (GVE \times P_{GVE}), \text{ ako je } N \geq GVE,$$

gdje je:

V - validovana srednja satna vrijednost,

N - važeća srednja satna vrijednost svedena na normalno stanje i referentne uvjete,

P_{GVE} - postotak koji množen s GVE daje vrijednost 95%-tnog intervala pouzdanosti.

Validovane srednje dnevne i mjesečne vrijednosti određuju se na temelju provjerenih srednjih satnih vrijednosti."

Članak 12.

Članak 33. mijenja se i glasi:

"Članak 33.

Registar velikih postrojenja za sagorijevanje

Registar velikih postrojenja za sagorijevanje uspostavlja Federalno ministarstvo okoliša i turizma u okviru registra postrojenja i zagađivanja u skladu sa propisom kojim je uređena metodologija za izradu registra, kao i metodologija za vrste, načine i rokove prikupljanja podataka. Pored osnovnih podataka o postrojenju za sagorijevanje i mjernim mjestima, registar velikih postrojenja za sagorijevanje sadrži najmanje, količine emitovanih zagađujućih materija, i to: sumpor dioksida, oksida azota i čvrstih čestica."

Članak 13.

Iza članka 33. dodaje se novi članak 33a. koji glasi:

"Članak 33a.

Izvešće o godišnjem bilansu emisija

- (1) Operator izveštava nadležni organ u skladu sa prilogom II ovog pravilnika o:
 - kontinuiranim mjerenjima emisija,
 - periodičnim mjerenjima emisija,
 - drugim mjerenjima u cilju primjene ovog pravilnika.
- (2) Redovno godišnje izvešće u skladu sa Prilogom II se dostavlja nadležnom organu, u printanoj i elektronskoj formi, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu izveštavanja.
- (3) Izvešće o godišnjem bilansu emisija zagađujućih materija u zrak iz velikih postrojenja za sagorijevanje operator dostavlja nadležnom organu, u printanoj i elektronskoj formi, datoj u Prilogu III do 31. 03. tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.
- (4) U obrazac izvešća iz stavka 3. ovog članka unose se raspoloživi rezultati kontinuiranog mjerenja emisije.
- (5) Ukoliko ne postoje verifikovani rezultati kontinuiranog mjerenja emisije, ukupni godišnji bilans iz stavka 3. ovog članka unose se podaci dobijeni izračunavanjem iz rezultata svih raspoloživih mjerenja emisije zagađujućih materija izvršenih u kalendarskoj godini na način da se iz svih raspoloživih podataka izračuna emisioni faktor po jedinici proizvoda i pomnoži sa ukupnom proizvodnjom za izveštajnu godinu.
- (6) Operator starog velikog postrojenja za sagorijevanje, čiji je vijek trajanja ograničen na 20 000 h u period 01.01.2018.-31.12.2023. godine, dužan je da dostavi nadležnom organu izvešće o iskorištenom i neiskorištenom vremenu dozvoljenom za predstojeći radni vijek postrojenja u formi datoj u Prilogu III.
- (7) Radni sati u smislu izveščivanja iz stavka 6. podrazumijevaju radne sate samo dok je predmetno postrojenje u režimu proizvodnje električne energije."

Članak 14.

Iza Priloga II, koji čini sastavni dio ovog pravilnika, dodaje se novi Prilog III koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 15.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 04-23-430-1/17

07. prosinca 2017. godine

Sarajevo

Ministrica

Dr. Edita Đapo, v. r.

PRILOG III SADRŽAJ DNEVNIH, MJESEČNIH I GODIŠNJIH IZVJEŠĆA O PROVEDENOM KONTINUIRANOM MJERENJU

U slučaju da Operator dostavlja izvešće o kontinuiranom mjerenju emisije, uz izveštaj je potrebno dostaviti i sve validne dnevne i mjesečne, kao i godišnje izvešće u skladu sa Prilogom III ovog pravilnika:

(1) Dnevno izvešće o provedenom kontinuiranom mjerenju

Izrađuje se u obliku tablice i sadrži opšte podatke o operateru:

- podatke o operateru,
- datum, oznaku ispusta nepokretnog izvora i naziv postrojenja,
- polusatno/satno radno vrijeme (od 0 do 24 h),
- pogonske parametre obuhvaćenih izvora zagađenja (stanje postrojenja, opterećenje, vrsta i količina goriva, broj sati rada pogona, broj sati efektivnog rada),

Procesni podaci zavisno od djelatnosti:

A) Postrojenja za spaljivanje otpada:

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE propisano za tu vrstu
- mjerna nesigurnost
- polusatna GVE 100% A
- polusatna GVE 97% B
- broj polusatnih vrijednosti $> GVE_{100\%_A} +$ mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti $> GVE_{100\%_A} +$ mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti $> GVE_{97\%_B} +$ mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti $> GVE_{97\%_B} +$ mjerna nesigurnost
- broj sati prekida mjerenja
- količina i temperatura dimnih plinova
- količina spaljenog otpada
- zapreminski udio vlage
- zapreminski udio kisika
- potrošnja goriva

B) Postrojenja za suspaljivanje otpada

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- srednja polusatna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE propisano za tu vrstu
- mjerna nesigurnost
- broj sati prekida mjerenja
- količina i temperatura dimnih gasova
- količina spaljenog otpada: - kruti
- tekući
- zapreminski udio vlage

- zapreminski udio kisika
- potrošnja goriva:
 - plin
 - čvrsto
 - tečno

C) Suspaljivanje otpada kod tehnološkog procesa dobivanja cementa

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE propisano za tu vrstu
- mjerna nesigurnost
- broj sati prekida mjerenja
- količina i temperatura dimnih gasova
- količina spaljenog otpada:
 - čvrsti
 - tekući
- zapreminski udio vlage
- zapreminski udio kisika
- potrošnja goriva: - plin
- čvrsto
- tečno

D) Velika postrojenja za sagorijevanje i plinske turbine

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- srednja satna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE propisano za tu vrstu
- mjerna nesigurnost
- broj sati prekida mjerenja
- dnevni prosjek > GVE + mjerna nesigurnost
- broj satnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak satnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- broj satnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak satnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- toplinska snaga goriva:
 - čvrsto
 - tečno
 - plin
- dodatno za velike uređaje koji imaju uređaj za odsumporavanje:
 - stupanj odsumporavanja
 - ukupno vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje
 - najduže vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje

E) Tehnološki procesi

- za pojedinu zagađujuću materiju:
 - maseni protok
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE za pojedinu onečišćujuću tvar
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- broj sati prekida mjerenja
- dnevni prosjek > GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost

- dodatno za volatilni organski spojevi broj satnih vrijednosti > 1,5 GVE + mjerna nesigurnost
- toplinska snaga goriva:
 - čvrsto
 - tečno
 - plin
- količina dimnih plinova
- temperatura dimnih plinova
- volumni udio kisika

F) Krematorij

- za pojedinu zagađujuću materiju:
 - maseni protok
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE za pojedinu zagađujuću materiju
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- broj sati prekida mjerenja
- dnevni prosjek > GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- temperatura dimnih gasova
- volumni udio kisika

(2) Mjesečno izvješće o provedenom kontinuiranom mjerenju

Izrađuje se u obliku tablice i sadrži opšte podatke o operateru:

- podatke o operateru,
- kalendarski mjesec, oznaku ispusta nepokretnog izvora i naziv postrojenja,
- ukupno mjesečno vrijeme rada pogona
- vrijeme efektivnog rada
- pogonske parametre obuhvaćenih izvora zagađenja (stanje postrojenja, opterećenje, vrsta i količina goriva),

Procesni podaci zavisno o djelatnosti:

A) Postrojenja za spaljivanje otpada

- za pojedinu zagađujuću materiju:
 - maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE_100%_A + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE_100%_A + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE_97%_B + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE_97%_B + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- količina spaljenog otpada
- potrošnja goriva

B) Postrojenja za suspaljivanje otpada

- za pojedinu zagađujuću materiju:
 - maseni protok

- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih plinova
- količina otpada koji se suspaljuje: - čvrsto
- tečno
- potrošnja goriva: - čvrsto
- tečno
- plin

C) Suspaljivanje otpada kod tehnološkog procesa dobivanja cementa

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih plinova
- količina otpada koji se suspaljuje:
- čvrsto
- tečno
- potrošnja goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas
- količina proizvedenog klinkera
- broj sati rada uređaja za pročišćavanje dimnih gasova

D) Velika postrojenja za sagorijevanje i plinske turbine

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- mjesečna masena emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj važećih srednjih dnevnih/dvodnevnih[1] emisija > 1,1 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak važećih srednjih dnevnih/dvodnevnih[1] emisija > 1,1 GVE + mjerna nesigurnost
- utrošena toplina goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas

dodatno za velike uređaje koji imaju uređaj za odsumporavanje:

- stopa odsumporavanja
- ukupno vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje

- najduže vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje

E) Tehnološki procesi

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- toplinska snaga goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas
- količina dimnih gasova

F) Krematorij

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- temperatura dimnih gasova
- volumni udio kisika

(3) Godišnje izvješće o provedenom kontinuiranom mjerenju

Izrađuje se u obliku tablice i sadrži opće podatke o operateru:

- podatke o operateru,
- kalendarska godina, oznaku ispusta nepokretnog izvora i naziv postrojenja,
- ukupno vrijeme rada pogona
- vrijeme efektivnog rada
- pogonske parametre obuhvaćenih izvora zagađenja (stanje postrojenja, opterećenje, vrsta i količina goriva),

Dodatno za velika postrojenja za sagorijevanje, čiji je vijek trajanja ograničen na 20 000 h u period 01.01.2018. - 31.12.2023. god.

- broj radnih sati u izvještajnoj godini

- iskorišteni broj radnih sati u period 01.01.2018. - 31.12.2023. god. uključujući i izvještajnu godinu

A) Postrojenja za spaljivanje otpada

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE_100%_A + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE_100%_A + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE_97%_B + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE_97%_B + mjerna nesigurnost
- dodatno za čestice: broj polusatnih vrijednosti > 150 mg/m³ + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- količina spaljenog otpada
- potrošnja goriva

B) Postrojenja za suspaljivanje otpada

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- količina otpada koji se suspaljuje: - čvrsto
- tečno
- potrošnja goriva: - čvrsto
- tečno
- gas

C) Suspaljivanje otpada kod tehnološkog procesa dobivanja cementa

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja godišnja vrijednost emisija
- srednja mjesečna emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih plinova
- količina otpada koji se suspaljuje:

- čvrsto
- tečno
- potrošnja goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas
- količina proizvedenog klinkera
- broj sati rada uređaja za pročišćavanje dimnih plinova

D) Velika postrojenja za sagorijevanje i plinske turbine

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- godišnja masena emisija
- mjerna nesigurnost masene emisije
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj važećih srednjih mjesečnih emisija > GVE + mjerna nesigurnost
- broj važećih srednjih dnevnih emisija > 1,1 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak važećih srednjih dnevnih emisija > 2 GVE/1,1 GVEI + mjerna nesigurnost
- utrošena toplina goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas
- dodatno za velika postrojenja za sagorijevanje koji imaju uređaj za odsumporavanje:
- stopa odsumporavanja
- ukupno vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje
- najduže vrijeme prekida rada uređaja za odsumporavanje

E) Tehnološki procesi

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- godišnja srednja vrijednost emisija
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja
- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 1,2 GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > 2 GVE + mjerna nesigurnost
- toplinska snaga goriva:
- čvrsto
- tečno
- gas
- količina dimnih gasova

F) Krematorij

- za pojedinu zagađujuću materiju:
- maseni protok
- srednja godišnja vrijednosti emisija
- srednja mjesečna vrijednost emisija
- srednja dnevna vrijednost emisija
- GVE
- evidencija dana s prekoračenjem GVE
- mjerna nesigurnost
- raspoloživost mjerenja
- ukupno vrijeme prekida mjerenja

- najduže vrijeme prekida mjerenja
- broj dnevnih prosjeka > dnevna GVE + mjerna nesigurnost
- broj polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- postotak polusatnih vrijednosti > GVE + mjerna nesigurnost
- količina dimnih gasova
- temperatura dimnih gasova
- volumni udio kisika

На основу члана 12. став 2. Закона о заштити зрака ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 33/03 и 4/10), федерална министрица околиша и туризма доноси

**ПРАВИЛНИК
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О
МОНИТОРИНГУ ЕМИСИЈЕ ЗАГАЂУЈУЋИХ
МАТЕРИЈА У ЗРАК**

Члан 1.

У Правилнику о мониторингу емисије загађујућих материја у зрак ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/14), у члану 3. иза тачке 23) додаје се нова тачка 24) која гласи:

"24) "радни сати" представљају вријеме изражено у сатима током којег стационарни извор загађивања у цјелини или један његов дио ради и испушта загађујуће материје у зрак осим периода укључивања и искључивања постројења."

Члан 2.

У члану 4. став (2) иза ријечи ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/13) " додају се ријечи "са припадајућим измјенама и допунама".

Иза става (5) додаје се нови став (6) који гласи:

"(6) Свако мјерно мјесто које се користи за повремено или континуирано мјерење емисије мора посједовати извјештај о задовољавању услова прописаних BAS EN 15259 који је извршила лабораторија и који је потребно да чини саставни дио извјештаја о повременим и континуираним мјерењима. Овај извјештај је потребно да садржи закључак према BAS EN 15259 о условима и мјерним тачкама на којима је потребно вршити мјерење. Провјера задовољавања BAS EN 15259 на мјерном мјесту се врши једном, или поновно након реконструкције постројења, измјене димоводних канала или димњака или након значајније измјене процеса над којим се врши мониторинг."

Члан 3.

У члану 6. у ст. (6) и (7) иза ријечи "исправности" додају се ријечи "и умјеравања".

Иза става (9) додаје се нови став (10) који гласи:

"(10) Изузетно од ст. (6), (7) и (8) уколико мјерни опсежи референтних метода не задовољавају очекиване вриједности концентрација, тада се за потребе мјерења, провјере исправности и умјеравања система континуираног мониторинга могу користити и друге методе у складу са ст. (2) и (3) овог члана."

Члан 4.

У члану 7. став (3) мијења се и гласи:

"(3) У поступку вршења инспекцијског надзора, како је дефинирано чланом 33. Закона о заштити зрака ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 33/03 и 04/10), инспектор надлежан за послове заштите околиша утврђује да ли је план мјерења емисије

припремљен у складу са одредбама из става 2. овог члана, као и да ли мјерно мјесто на којем је вршено мјерење посједује извјештај из члана 4. став 6. овог правилника. У случају да се утврди да оператер нема израђен план мјерења и извјештај о мјерном мјесту у складу са овим ставом, инспектор надлежан за послове заштите околиша је дужан наложити поновно мјерење, као и о томе обавијестити надлежно министарство, те Фонд за заштиту околиша Федерације БиХ уколико је оператер обавезник плаћања накнада."

Члан 5.

У члану 9. став (1) алинеја 2. иза ријечи ("Службене новине Федерације БиХ", број 3/13) додају се ријечи "са припадајућим измјенама и допунама".

Члан 6.

У члану 10. став 1. иза посљедње алинеје додаје се нова алинеја која гласи:

"- да је уписан у регистар испитних лабораторија".

Ст. 2. и 3. се мијењају и гласе:

"(2) Уколико у Босни и Херцеговини нема акредитованих испитних лабораторија за одређене врсте загађујућих материја или нема акредитованих лабораторија за одређени опсег мјерења, провјеру емисија може вршити и инострана лабораторија, са одговарајућом акредитацијом издатом од акредитацијског тијела земље потписнице европских и међународних организација за акредитирање, као и из земље са којом Институт за акредитирање Босне и Херцеговине има потписану билатералну сарадњу, а која је уписана у регистар испитних лабораторија.

(3) Уколико се утврди да испитна лабораторија врши мјерење емисија у супротности са одредбама овог правилника и одговарајућих стандарда, надлежна инспекција и заинтересирани субјект ће о томе обавијестити акредитацијско тијело у складу са Законом о акредитирању БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/2001)."

Додају се нови ст. 4. и 5. који гласе:

"(4) Федерално министарство околиша и туризма води регистар испитних лабораторија.

(5) Упис у регистар испитних лабораторија Федерално министарство околиша и туризма врши на захтјев испитне лабораторије, а након увида у доказе о испуњавању увјета из ст. (1) и (2) овог члана."

Члан 7.

У члану 15. став (1) ријечи "контрола мјерних уређаја и провјера тачности добијених података" се брише и замјенују са ријечима:

"која укључује и контролу мјерних уређаја, те провјеру тачности добијених података."

Иза става (3) додаје се нови став (4) који гласи:

"(4) У случају да се контролно мјерење проводи у циљу провјере резултата континуираног мониторинга, ово мјерење је потребно провести у складу са BAS EN 14181, односно потребно је провести AST тест како је прописано поменути стандардом."
Досадашњи ст. (4) и (5) постају ст. (5) и (6).

Члан 8.

У члану 18. став (1) мијења се и гласи:

"(1) Континуирано мјерење емисије организују обвезници за сљедећа постројења:

- постројења за сагоријевање топлотне снаге 100 MW_{th} и више (емисија SO₂, NO_x и чврстих честица;